

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN

Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VII

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki oraz przyswajania nowych treści w klasie wyższej.

Wymagania edukacyjne na ocenę:				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto:
Kształcenie literackie i kulturowe				
- czyta wymagane lektury przynajmniej we fragmentach i zna ich treść, - wie, że istnieją trzy rodzaje literackie: epika, liryka i dramat. - wie, że istnieją gatunki literackie, w tym: komedia, fraszka, pieśń, tren, ballada, tragedia, - zna podstawowe pojęcia związane z utworami dramatycznymi (akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog), - wie, że istnieje pojęcie komizmu w literaturze, - wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych, w tym: neologizmu, symbolu i alegorii, - wie, że teksty literackie mogą poruszać różne tematy oraz przekazywać wartości, - wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem,	- czyta wymagane lektury w całości i zna ich treść, - potrafi wskazać podstawowe cechy rodzajów literackich, - przyporządkowuje utwór do odpowiedniego gatunku literackiego, - rozpoznaje elementy budowy dramatu w tekście, - potrafi rozpoznać komizm w prostym tekście lub sytuacji, - potrafi wskazać neologizm, symbol lub alegorię w prostym tekście, - rozpoznaje w tekście problematykę egzystencjalną lub wskazuje wartości estetyczne lub społeczne,	- czyta wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę, - przyporządkowuje utwór literacki do konkretnego rodzaju literackiego, przywołując jego cechy, - przyporządkowuje utwór do odpowiedniego gatunku literackiego i podaje charakterystyczną cechę tego gatunku, - wskazuje podstawowe elementy dramatu i wyjaśnia ich rolę w budowie utworu, - definiuje pojęcie komizmu i podaje jego podstawowe funkcje, - definiuje pojęcie neologizmu, symbolu i alegorii,	- czyta wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami, - przypisuje utwór do odpowiedniego rodzaju literackiego i uzasadnia swój wybór, wskazując konkretne cechy w tekście, - wskazuje cechę gatunku literackiego i pokazuje, jak ta cecha jest realizowana w analizowanym utworze, - opisuje funkcje wybranych elementów dramatu w konkretnym utworze, wskazując ich wpływ na interpretację i odbiór tekstu, - wskazuje w utworze elementy komiczne i tłumaczy, jakie funkcje one spełniają w kontekście całości tekstu, - wskazuje przykłady neologizmów, symboli i alegorii w analizowanym tekście i tłumaczy, jak wpływają na znaczenie utworu,	- czyta wymagane lektury w całości i interpretuje je wieloaspektowo, porównuje tekst z innymi dziełami kultury, - rozpoznaje rodzaj literacki i uzasadnia swój wybór, trafnie analizując cechy tekstu oraz porównując je z cechami innych rodzajów, - wykorzystuje wiedzę na temat rodzajów i gatunków literackich do pełniejszego odczytania utworów; posługuje się terminologią literacką, - wykorzystuje znajomość elementów dramatu do analizy, interpretacji i oceny utworu, wskazuje jak środki dramatyczne kształtują jego efekt artystyczny,

- wie, że istnieją różne formy dzieł sztuki, takie jak obraz, grafika, rzeźba i fotografia - wie, że w tekście publicystycznym, popularnonaukowym lub naukowym można znaleźć konkretne informacje, - wie, że współczesne teksty kultury popularnej mogą odwoływać się do tradycyjnych wątków literackich.	- zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury, - rozpoznaje i nazywa różne formy dzieł sztuki na podstawie ich cech, - wyszukuje w tekście potrzebne informacje i potrafi cytować odpowiednie fragmenty, - rozpoznaje proste nawiązania do tradycyjnych motywów literackich lub kulturowych w filmach, komiksach lub piosenkach.	-określa problematykę egzystencjalną w utworze oraz wymienia wartości estetyczne i społeczne obecne w tekście, - odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, - interpretując dzieło sztuki, wskazuje jego główny temat oraz rozróżnia cechy charakterystyczne dla formy, do której należy, - porządkuje wyszukane informacje według ich funkcji w przekazie, - wskazuje w tekstach kultury popularnej konkretne nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i opisuje ich znaczenie.	- analizuje, jak problematyka egzystencjalna oraz wartości estetyczne i społeczne są przedstawione w utworze, oraz wyjaśnia ich znaczenie, - interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, - analizuje, jak specyfika formy dzieła wpływa na sposób przekazu treści i emocji, - analizuje informacje z tekstu, wyjaśniając ich rolę i znaczenie w całości przekazu, - analizuje, jak nawiązania do tradycji literackiej i kulturowej są wykorzystywane w tekstach kultury popularnej, wyjaśniając ich funkcję.	- analizuje różne przykłady komizmu w utworze i interpretuje ich funkcje oraz wpływ na przekaz dzieła, i odbiorcę, - analizuje i interpretuje funkcje neologizmów, symboli i alegorii, wykazując ich rolę w budowaniu przesłania dzieła, - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi i etycznymi, reflektując nad ich wpływem na przesłanie tekstu, - tworczy i samodzielnie poszerza interpretację utworu o potrzebne konteksty, - biegle interpretuje różne formy dzieł sztuki, łącząc ich specyfikę z kontekstem historycznym i kulturowym, oraz analizuje, jak forma kształtuje odbiór i znaczenie dzieła, - biegle wyszukuje, cytuje i porządkuje informacje, a także interpretuje ich funkcje i wpływ na odbiór tekstu, wykazując się umiejętnością analizy, - interpretując teksty kultury popularnej, łączy tradycyjne wątki literackie z ich nowoczesnymi przekształceniami, oceniając ich wpływ na przekaz i odbiór dzieła.
---	--	---	--	--

Kształcenie językowe

- wie, że w języku mogą występować różnice między tym, co mówimy, a tym, co piszemy, - wie, że wyrazy podstawowe i pochodne różnią się między sobą; zna pojęcia rodziny wyrazów, i rdzenia, - wie, że istnieją wyrazy złożone, - zna pojęcie imiesłowu i wie, że imiesłowy mogą tworzyć równoważniki zdań, - wie, że istnieją dwa typy mowy: zależna i niezależna, - wie, że w języku polskim są zasady akcentowania, ale istnieją też wyjątki, - wie, że istnieją różne rodzaje wypowiedzeń, w tym wielokrotnie złożone, - wie, że w języku występuje różnorodne słownictwo (archaizmy, kolokwializmy, terminy naukowe), zna pojęcia wyrazów rodzime i zapożyczonych oraz zna pojęcie homonimów, - wie, że w komunikacji językowej ważna jest grzeczność i że istnieją różne normy językowe, - wie, że w wyrazach mogą zachodzić zmiany dźwięków i zna podstawowe kategorie głosek, - wie, że istnieją wyrazy nieodmienne oraz że partykuła „nie” jest pisana z różnymi częściami mowy.	- rozpoznaje podstawowe upodobnienia fonetyczne w prostych przykładach, - rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny oraz wskazuje rodzinę wyrazów, i rdzeń, - rozpoznaje wyrazy złożone i potrafi podać ich przykłady, - potrafi wskazać imiesłowy w tekście i rozpoznać imiesłowowy równoważnik zdania, - rozpoznaje mowę zależną i niezależną w prostych zdaniach, - rozpoznaje podstawowe wyjątki od reguły akcentu w wyrazach, - rozpoznaje wypowiedzenia złożone na przykładzie prostych zdań, - rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe oraz wyrazy rodzime i zapożyczone w prostych tekstach; potrafi wskazać homonimy, - rozumie, czym jest grzeczność językowa i potrafi ją rozróżnić w prostych wypowiedziach; zna pojęcia normy językowej wzorcowej i użytkowej, - rozpoznaje wymianę głosek w wyrazach pokrewnych oraz potrafi poprawnie zapisywać samogłoski i spółgłoski (twarde, miękkie, dźwięczne, bezdźwięczne),	- wyjaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych i wskazuje przykłady rozbieżności między mową a zapisem, - w wyrazie pochodnym wskazuje temat słotwórczy i formant oraz określa rodzaj formantu, - określa zasady tworzenia wyrazów złożonych, - rozumie zasady tworzenia i odmiany imiesłowów oraz poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania, rozumiejąc jego funkcje, - potrafi odróżnić mowę zależną od niezależnej oraz wskazać ich cechy charakterystyczne, - wyjaśnia zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu i potrafi podać przykłady, - wskazuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone w tekście oraz potrafi opisać ich budowę, wyjaśniając różnice, - wskazuje słownictwo o ograniczonym zasięgu oraz wyjaśnia funkcje wyrazów rodzime i zapożyczonych w tekście; rozumie znaczenie homonimów, - stosuje zasady grzeczności językowej w swoich wypowiedziach oraz rozróżnia normę językową wzorcową od użytkowej, - stosuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych i w tematach fleksyjnych, poprawnie zapisując samogłoski ustne i nosowe oraz różnicując spółgłoski twarde i miękkie,	- potrafi świadomie stosować zasady upodobań fonetycznych w mowie oraz wyjaśnia ich znaczenie dla poprawnej wymowy i zapisu, - określa funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym i potrafi wyjaśnić różnice między wyrazami pochodnymi w tej samej rodzinie, - analizuje proces tworzenia wyrazów złożonych, - potrafi przekształcić imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie, wyjaśniając przy tym różnice znaczeniowe, i stylistyczne, - przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, rozumiejąc przy tym zmiany w strukturze zdania, - poprawnie stosuje zasady wyjątków akcentowych w mowie, - rozróżnia różne typy wypowiedzeń wielokrotnie złożonych i wyjaśnia ich funkcje w tekście, - analizuje różnorodność słownictwa w tekście, wskazując na funkcje i stylistyczne znaczenie słów rodzimego i zapożyczonego pochodzenia oraz interpretuje różne znaczenia homonimów w kontekście, - świadomie stosuje normy językowe wzorcowe i użytkowe, dostosowując język do sytuacji komunikacyjnej, i wyjaśnia zasady grzeczności językowej, - analizuje zmiany głosek w wyrazach pokrewnych i odmiennych, świadomie poprawiając pisownię, uwzględniając zasady fonetyczne i ortograficzne,	- rozumie mechanizmy fonetyczne oraz rozbieżności między mową a pismem, potrafi stosować tę wiedzę w analizie językowej i stylistycznej tekstów, - analizuje wyrazy pochodne, ich tematy i formanty, rozróżnia rodzaje formantów oraz interpretuje ich rolę w tworzeniu znaczenia, łączy tę wiedzę z analizą rodziny wyrazów, i rdzenia, - stosuje zasady tworzenia wyrazów złożonych, - swobodnie operuje imiesłowami i równoważnikami zdań, potrafi je modyfikować, i stosować w różnych kontekstach, analizując ich rolę w budowaniu wypowiedzi, - biegle operuje mową zależną i niezależną, potrafi przekształcać je w złożonych wypowiedziach, analizując przy tym różnice stylistyczne, i funkcjonalne, - rozumie i wykorzystuje zasady wyjątków od reguły akcentu oraz świadomie stosować je w różnych kontekstach językowych, - rozpoznaje i analizuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone, świadomie wykorzystując ich strukturę dla efektów stylistycznych, - biegle rozpoznaje i interpretuje zróżnicowane słownictwo, świadomie wykorzystuje wiedzę o funkcjach wyrazów rodzimego, i zapożyczonego pochodzenia oraz znaczeniu homonimów,
---	--	---	---	---

	- rozpoznaje wyrazy nieodmiennie i potrafi wskazać partykułę „nie” w zdaniu.	- zna podstawowe zasady pisowni wyrazów nieodmiennych oraz pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.	- poprawnie stosuje zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i partykuły „nie” w różnych kontekstach zdaniowych.	- biegle posługuje się różnymi normami językowymi oraz grzecznością językową, - biegle stosuje wiedzę o wymianie głosek w różnorodnych kontekstach językowych, poprawnie zapisując wszystkie kategorie samogłosek i spółgłosek, - biegle stosuje i wyjaśnia zasady pisowni wyrazów nieodmiennych oraz partykuły „nie”.
--	--	--	--	--

Tworzenie wypowiedzi				
- z pomocą nauczyciela wypowiada się na temat i tworzy prostą wypowiedź według wzoru, - tworzy przynajmniej częściowo kompletną wypowiedź, wskazującą na orientację co do charakteru formy gatunkowej: rozprawki, przemówienia, wywiadu, wypowiada się komunikatywnie mimo licznych błędów językowych i w zapisie, - wie, że tekst pisemny składa się z akapitów, - wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić; przywołuje proste przykłady z życia; z pomocą nauczyciela formułuje wnioski, - z pomocą nauczyciela wykonuje proste przekształcenia tekstu, tworzy podstawowe pytania ułatwiające zrozumienie tekstu, - głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy.	- wypowiada się ustnie, zachowując podstawową logikę; z pomocą pisze poznane formy wypowiedzi, - uczeń tworzy prostą, logiczną wypowiedź w odpowiedniej formie gatunkowej; występują błędy językowe, ale nie zakłócają one zrozumienia, - wydziela akapity w stworzonym tekście, - formułuje własne zdanie i samodzielnie próbuje je uzasadnić, podając przykład; wniosek bywa niepełny lub nie w pełni logiczny, - samodzielnie parafrazuje krótkie fragmenty tekstu oraz formułuje pytania ogólne dotyczące treści, - czyta teksty ze zrozumieniem, stara się stosować odpowiednią intonację i rytm.	- porządkuje treść wypowiedzi, stosuje środki retoryczne; samodzielnie tworzy plan i pisze poznane formy, - uczeń samodzielnie redaguje wypowiedź w wymaganej formie, zachowując jej podstawowe cechy i kompozycję; wypowiedź jest w większości poprawna językowo, i logicznie uporządkowana, - stosuje akapity jako części tematyczne, zachowując w nich spójność wewnętrzną, - uzasadnia swoje zdanie przy pomocy argumentu i przykładu; wniosek wynika z przedstawionej treści, - streszcza i parafrazuje tekst z zachowaniem sensu; zadaje pytania rzeczowe i pogłębiające zrozumienie treści, - czyta i wygłasza tekst, dobierając tempo i modulację głosu adekwatnie do treści, uwzględniając interpunkcję.	- tworzy spójną i logiczną wypowiedź z użyciem środków retorycznych; gromadzi i porządkuje materiał, realizując zamierzony cel, - uczeń tworzy spójną, poprawną językowo i stylistycznie wypowiedź zgodną z wymogami danej formy, stosując odpowiednie środki językowe i kompozycyjne, - świadomie buduje wypowiedź z wyraźnymi akapitami, logicznie i językowo łączy je ze sobą, - poprawnie rozróżnia argument i przykład, posługuje się nimi w sposób świadomy; przeprowadza logiczne wnioskowanie jako element wyводу, - dobiera formę przekształcenia odpowiednio do celu (streszczenie/parafraza), zachowując poprawność językową i logiczną; zadaje pytania trafnie ukierunkowujące analizę tekstu, - świadomie interpretuje tekst, używa środków artykulacyjnych, wydobywa emocje i sens utworu podczas czytania i recytacji.	- tworzy rozbudowaną wypowiedź z funkcjonalnym i twórczym użyciem środków retorycznych i stylistycznych; samodzielnie planuje, selekcjonuje i przetwarza materiał, - uczeń tworzy rozbudowaną, przemyślaną wypowiedź dostosowaną do formy i celu komunikacyjnego; swobodnie i funkcjonalnie posługuje się środkami retorycznymi, i stylistycznymi, prezentując dojrzałość językową, i twórcze podejście, pisze swobodnie, nie popełnia błędów językowych i w zapisie, - w pełni świadomie i twórczo wykorzystuje strukturę akapitową do budowania przejrzystej, logicznej, i spójnej wypowiedzi; stosuje odpowiednie środki językowe spajające poszczególne części tekstu, - buduje spójną, logiczną argumentację, trafnie dobiera argumenty i przykłady, formułuje przemyślane, wyraźne wnioski, pokazując dojrzałość oraz wieloaspektowość sądów i myślenia,

				- sprawnie i precyzyjnie przekształca teksty, uwzględniając ich funkcję, styl i sens; formułuje różnorodne, pogłębione pytania, pomagające w interpretacji i krytycznym odczytaniu tekstu, - twórczo i sugestywnie interpretuje tekst, buduje nastrój i przekaz poprzez świadome stosowanie intonacji, pauz, i tempa, oddając głębię tekstu.
--	--	--	--	--

Samokształcenie

- wie, jak korzystać z informacji, szanuje prawa autorskie, - z pomocą nauczyciela przygotowuje proste prezentacje własnej pracy, - biernie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych lub edukacyjnych z pomocą nauczyciela.	- samodzielnie korzysta z informacji, zaczyna rozwijać swoje zainteresowania, - samodzielnie prezentuje wyniki pracy i stara się systematycznie uczyć, - angażuje się w życie kulturalne regionu oraz projekty edukacyjne.	- rzetelnie korzysta z różnych źródeł, świadomie szanując prawa autorskie; aktywnie rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, - sprawnie przygotowuje i wygłasza prezentacje, rozwija nawyk systematycznej pracy, - aktywnie uczestniczy w projektach edukacyjnych, bierze udział w wydarzeniach kulturalnych.	- umiejętnie selekcjonuje i wykorzystuje informacje; systematycznie rozwija zainteresowania i umiejętności, - prezentuje swoje prace efektywnie i świadomie; rozwija krytyczne myślenie, i umiejętność formułowania opinii, - samodzielnie przygotowuje i realizuje zadania w projektach, świadomie korzystając z oferty kulturalnej.	- krytycznie analizuje źródła informacji, twórczo rozwija pasję i uzdolnienia, wprowadza je w praktykę, - twórczo i przekonująco prezentuje wyniki, stosuje krytyczne myślenie, formułuje, i argumentuje własne opinie na wysokim poziomie, - inicjuje i współorganizuje działania kulturalne oraz edukacyjne, angażuje się twórczo i konsekwentnie.
---	---	--	--	---